

Bambus

...på min vej

Jeg har altid været fascineret af splitcane, og som en konsekvens har jeg gennem årene haft en hel del splitcane-stænger i hænderne. Jeg har også købt og gensolgt en del. To ting har jeg lært, som er af allerstørste vigtighed: Den første er, at der er ufattelig stor spredning i kvaliteten af splitcane-

stænger, når det kommer til deres brugbarhed som fiskestænger, og den anden er, at splitcane-stænger er en virkelig dårlig investering.

Phantom

Min første gode splitcane-fluestang var fra navnkundige Hardy. En af mine venner havde sat mig i forbindelse med en ældre mand, der ikke kunne fiske mere,

og nu ville han sælge sin sidste fluestang. Det var en Hardy Phantom på 6 fod og 10 tommer til en line klasse 5, og med til stangen var der et Hardy LRH Lightweight fluehjul. Begge dele var særdeles velholdte.

Stangen og jeg blev hurtigt gode venner, den er let at kaste med og lægger en lang line ud på vandet. Ulempen er dens længde. Der skal ikke så meget bevoksning til, før man fanger græs og siv i bagkastet. Til gengæld er den glimrende når engen er græsset af, og man skal kaste ind under grene, der hænger ud

over åen. Stangen er monteret uden "dikkedarer" – ikke noget med korte tætsiddende beviklinger, som Hardy brugte på mange ældre stænger. Ringene og ferrulerne er monteret med sort tråd med en kort rød kant. Håndtaget er cigarformet, dog uden at spidse helt ned til klingens, og hjulholderen er den enkle Housed butt-cap & sliding ring – dvs. endedubben fungerer også som den faste nedre del af hjulholderen, og den øverste del er en løs ring. Enkelt og funktionelt.

Denne stang havde sin storhedstid i vandløb som Fjederholt å og Gjern å. Jeg har den stadig, men den bliver kun sjældent brugt.

Orvis

Jeg har altid haft en forkærlighed for Orvis, så da jeg fik tilbudt en Orvis Battenkill splitcanestang på 7½ fod til vennepris, var jeg ikke sen til at takke ja. Stangen er en typisk Orvis stang, med bakelitimpregneret klinge, så bambussen fremtræder brun og ikke stråfarvet som de fleste splitcanestænger. Ligesom Hardystangen er denne stang monteret uden pynt. Beviklingerne er brune og uden kantbeviklinger. Som en amerikaner skal være, er den med to toppe. Med en kort line arbejder stangen primært i toppen, og med mere line ude er det bunddelen, der arbejder. Det giver den specielle aktion, der ofte refereres til som parabolisk, og som Pezon & Michel, Paul Young og Orvis er kendt for. Det er stænger, man lige skal lære at kende, men så kaster de som en drøm. For mig har denne stang altid været forbundet med mit fiskeri i Gudenåen; den håndterer alt fra bittesmå tørfluer over tunge nymfer til store streamere. Håndtaget er, som det også er typisk for ældre Orvis stænger, lidt tykkere end normalt, og det passer mig rigtig godt. Brugte fluestænger i splitcane fra Orvis ses sjældent til salg her i landet, men det er sædvanligvis stænger, man roligt kan købe. Man kan ofte gå en line ned i klasse i forhold til den line Orvis anbefaler. Min Battenkill er beregnet til en WF6, men jeg bruger gerne en WF5 eller en DT4 på stangen.

Blandt Orvisstængerne finder man ind i mellem nogle, hvor producenten selv betegner aktionen som "slow". Så skal man lige tage det ekstra roligt når man kaster! Til gengæld er det stænger, der serverer en lille flue silkeblødt på vandet, når man først har fun-

En Dansk Pandion-stang med et klassisk Hardyhjul.

det rytmen. En sådan stang er Orvis "Nymph", på 8 fod klasse 4. Klingen er meget tynd helt ned til håndtaget, og den er virkelig langsom. Men med en DT4 line præsenterer den fluen smukt, og en WF4 kaster den altså langt – hvis man husker at lade stangen gøre arbejdet! Ikke noget med korte kastevinkler og hurtige bevægelser her. Stangen skal bare flyttes roligt, men med autoritet, så leverer den linen lige der hvor man vil have den. Lige modsat er modellen seven/three, en let stang på 7 fod, som bærer en line klasse 3. Denne stang reagerer nærmest instinktivt på håndens bevægelser. Den er ikke beregnet til at kaste store fluer til kæmpefisk i hårdt vand, og den siger fra hvis den overbelastes, f.eks. med for tung en line. Men på kort hold og med et forfang på 1½ stanglængde er det en drøm at kaste små tørflyer ind under udhængende grene i en lille å.

Stone

For nogle år siden fik jeg kontakt med en amerikansk stangbygger ved navn Dennis Stone, og det navnesammenfald (Steen/Stone) kunne jeg ikke stå for. Jeg er i dag den lykkelige ejer af en af hans Cascade-stænger på 7'9" #5 (WF5), i tre dele og med swelled butt (let fortykket klinge under håndtaget). Det er en meget moderne stang, der placerer fluen let og elegant. Stangen er ret hurtig af en splitcanestang at

Den karakteristiske brune farve på Orvis-stænger skyldes imprægnering med bakelit.

være, og mange splitcane-skeptikere har sagt noget i stil med "Det var li' godt pokkers", når de har prøvet den. Det er en stang, jeg varmt vil anbefale, men også en stang du ikke skal forvente at finde billigt på det nærmeste loppemarked. Stone bygger stænger i sin fritid, og der er ikke mange af hans stænger i Europa, men du kan bestille en ny hos ham til en ganske rimelig pris. Det er en af de få tredelte stænger jeg har, så den er relativt let at have med på rejser. Stangen er monteret enkelt som jeg kan lide det. En simpel hjulholder med træindlæg og mørk røde beviklinger. Det eneste "lir" der er på denne stang er at klingens har fået en særlig "ammoniak-behandling", der giver klingens en mere gylden farve end den klassiske splitcane.

Britiske stænger

Mange forbinder England med splitcanestænger i top kvalitet, så jeg vil gerne starte med at aflive denne myte. Der er ikke tvivl om, at i gamle dage var de engelske splitcanestænger af forholdsvis god kvalitet sammenlignet med tilsvarende fluestænger fra kontinentet og Norden. De Engelske stænger har været virkelig godt håndværk, der ikke sådan lige gik i stykker. Set med mere moderne øjne er disse stænger ofte både tunge og langsomme og er givet kilden til netop selvsamme fordom om splitcanestænger.

Der findes mange britiske mærker, og det mest berømte er selvfølgelig navnkundige Hardy, som gennem årene har lavet utroligt mange forskellige fluestænger i splitcane. Det er hyggeligt at bladre i deres gamle kataloger, og de var mestre i markedsføring; Hardy forstod værdien af "Storytelling" længe før, dette begreb blev opfundet. Desværre er langt størstedelen af Hardys stænger tunge, langsomme og ikke særligt velegnede til fiskeri, set med moderne øjne. Firmaet har dog lavet nogle glimrende fluestænger. I 1970'erne havde firmaet kun en enkelt serie splitcanestænger på programmet, Palakona. De kendetegnes ved det sædvanlige, fine håndværk og friske, røde beviklinger. Især de kortere stænger i denne serie: 7'2" og 7'5", er fremragende. Som nævnt ovenfor hører Phantom-serien ligeledes til de mest vellykkede fra Hardy, og sammen med Palakona-serien er det de eneste, ældre splitcanestænger fra Hardy,

man med sindsro kan investere i til praktisk fiskeri. Jeg vil dog altid anbefale at man prøver at kaste med stangen inden man køber den.

Selv om skotske Sharpe er mindre kendt end Hardy, lavede firmaet generelt bedre stænger. Sharpe "Eighty three" (8'3") og "Eighty-eight" (8'8") er - sammen med deres licensudgave af Pezon & Michels Fario Club - ret gode fiskestænger om end lidt til den langsomme og tunge side. Men fremragende fiskestænger er de, især Fario Club. Sharpe lavede også glimrende to-hånds fluestænger i splitcane, der bestemt kan anvendes til praktisk fiskeri. Personligt har jeg positive erfaringer med en 12 fods "Scottie" klasse 8.

Stænger fra firmaerne Fosters of Ashbourne, og Falcon er "klassiske" britiske stænger, lidt til den tunge og langsomme side. De kræver en vis tilvænning. Firmaerne Partridge, McGinn og Chapman har gennem forhandlere solgt klinger til selvbyggere, og blandt disse fandtes der rigtigt glimrende klinger. Finder du en af disse stænger, er det meget muligt, du har en ganske udmærket fluestang mellem hænderne.

Der findes mange andre britiske fluestænger, men ovenstående har jeg erfaringer med.

Svend Saabye Dry Fly Rod

Jeg havde hørt om "The Svend Saabye Dry Fly Rod", flere år før jeg så et katalog med stangen i, og der skulle gå endnu flere år før jeg så stangen "live". Den

D. S. Stone "Cascade", med et Hardy Bouglé 3".

blev bygget hos Engelske "Falcon", der i 1970'erne havde to modeller, som Svend Saabye lagde navn til. Udover tørfluestangen var det en Grilsestang på 10 fod i klasse 7/8. Det var klart nok stænger med en vis "aura" omkring.

Julius Wedege målte sit eksemplar op, og sendte mig målene, men jeg fik aldrig startet på at lave stangen, før der ganske uventet, dukkede en mulighed op for at købe en original "Svend Saabye Dry Fly Rod" – og jeg måtte eje den. Heldigvis var prisen aldeles overkommelig. Montering er robust, typisk for engelske stænger, og aktionen er kontant. Stangen

Pezon & Michel "Super Marvel".

Det karakteristiske håndtag på Pezon & Michels PPP-stænger.

kom med til Gudenåen, og blev monteret med hjul og en DT6 line. Det er en stiv, langtkastende stang, ganske uden finesse. Givet velegnet til tørfluefiskeri efter havørred i Norge, og i stand til at banke linen ud i en strid jysk modvind ved "Valdemars å". Jeg fangede et par mindre ørreder ved Gudenåen med stangen, og siden har den kun været luftet en enkelt gang.

Den er ganske enkelt for kraftig til mit fiskeri. Den har desuden været med en tur ved Lærdal, da Uffe skulle derop og fiske en sommer. Jeg syntes, det var vigtigt, at han var anstændigt ekviperet ved elvenes dronning.

Europæiske stænger

Blandt de kontinentale fluestænger, er det franske Pezon & Michel, der skiller sig ud. Firmaet lavede i sin tid en stribe glimrende stænger. Topmodellerne gik under benævnelsen PPP, og en ægte PPP kommer med to toppe. Da jeg startede med fluefiskeri, kunne man stadig læse om splitcanestænger fra netop Pezon & Michel, så lykken var stor, da jeg blev ejer af en Super Marvel. Desværre havde denne stang det samme problem som min Hardy Phantom og min McGinn på 6': Den var til den korte side, så efter en del år valgte jeg at sælge den ud fra en betragtning om, at fluestænger skal bruges ikke hænge på væggen. På et tidspunkt havde jeg en 8½ fods model TOS (en forkortelse for Truite, Hombre, Saumon, dvs. Ørred, Stalling, Laks) på hånden, men af pekuniære årsager måtte jeg sige nej. Det har ærgret mig mange gange siden, da det var en særdeles fin stang. Firmaet lavede også andre serier, bl.a. Royale, der ligeledes er glimrende fluestænger. I de lidt billigere serier, som Supreme og Normale, findes udmærkede stænger, men der er også en del modeller, de fleste vil gå langt udenom.

Ind i mellem dukker det splitcanestænger op fra norske Hørgaard. Det er robuste og velbyggede sager. De

"Housed butt cap & sliding ring" - på en Hardystang. Efter min mening den mest elegante hjulholder.

fleste stænger er for kraftige til normalt fiskeri, men dukker der en Lillemør eller en Veslmø op, er det bestemt en stang, det er værd at se nærmere på.

Danske stangbyggere

I perioden 1945-1970 blev der faktisk bygget mange fluestænger af splitcane i Danmark; der fandtes en stor underskov af foretagsomme stangbyggere og små fabrikker. Marlin i Aalborg var, sammen med Norden i Viby blandt de mere kendte. Virkeligheden er, at set med moderne øjne er flertallet af disse stænger uanvendelige. Jeg har en kraftig splitcanestang på 8 fod beregnet til en DT8 line, bygget af en tidligere ejer af en af de Aalborgensiske stangfabrikker. Det er en stiv, kontant sag, der måske egner sig til store havørredfluer og blæst ude i de yderste enge af Lindenberg å, men stangen mangler helt finesse.

Danmark huser en af de få europæiske stangbyggere, der har levet af at bygge fantastiske fluestænger i splitcane, nemlig Bjarne Fries. Hans stænger er karakteristiske som værktøj - strippet for al unødigt pynt, gejl og vægt - men til gengæld er der ikke gået på kompromis med kvaliteten. Bjarne er, desværre for kunderne, men til egen glæde, gået på pension for et par år siden. Falder du over en af hans stænger til salg, så køb den!

Langt de fleste splitcanestænger er sekskantede. Den mest almindelige afvigelse fra den sekskantede form er den femkantede. Jeg vil undlade at komme ind på fordele og ulemper ved de to konstruktionsmetoder, det er der skrevet lange afhandlinger om. I stedet vil jeg nævne en dansk stangbygger, der var aktiv i 70'erne, 80'erne og lidt ind i 90'erne, nemlig Gerhard

Petersen i Hillerød, der byggede femkantede stænger under navnet Pandion. For nogle år siden fik jeg mulighed for at købe en stang, bygget hos Pandion, en "H. Bonvig", på 8 fod, klasse 5/6. Denne stang er en specialudgave, monteret op efter de ønsker en bestemt kunde havde, og på klingen fremgår det at stangen er bygget netop til denne person. I forhold til moderne kulfiberstænger er den tydeligt lidt tung, men stangen har en vidunderlig autoritet, kaster langt og præcist med en WF6 line, og er en fornøjelse at fiske med. Om efteråret bruger jeg den gerne med en intermediate line og halvstore vådfluer når jeg fisker efter søørreder på gydevandring. Den har også været med i Norge, hvor den viste rygrad til lange kast efter Glommas storstallinger. Stangen er lidt overpynnet efter min smag. Der er lagt træ ind i håndtaget flere steder, men sådan ønskede den tidligere ejer stangen. Jeg kunne strippe klingen og montere et nyt håndtag, men det synes jeg vil være synd. Stangen fremstår originalt, som Gerhard Petersen lavede den og det er jeg godt tilpas med.

Moderne stangbyggere i Skandinavien

Jeg vil nævne tre særdeles dygtige, nulevende stangbyggere, der bygger stænger til salg: en svensker og to danskere. Hvis du overvejer at købe en splitcane-stang, så tal med en af dem.

Carsten Jørgensen, Danica Fly Rods, har udviklet en fremragende Hollowcane serie, og især modellen på 8' #4 er en helt fantastisk tørflyestang. Den er ikke tung, trods længden og den har en meget moderne aktion, der tiltaler de fleste. Han udvider løbende sortimentet, så de nyeste modeller er uhyre lette og hurtige.

Jens Ryhl, JR Custom Cane Rods, laver en lige så fremragende stang, nemlig The Milton Special på 7'10", #4. Den er også hulbygget og serverer tørfluen helt fænomenalt. Enhver kan kaste med denne stang, der har en meget følsom top og henter råstyrke i bunddelen.

Endelig er der Ulf Löfdal i Sverige, der ligeledes bygger fremragende stænger. Prøv at se nærmere på hans firkantede versioner af tørfluestængerne; jeg havde fornøjelsen af at prøve en, sidst han udstillede på Danish Fly Festival.

I nyere tid har der været flere amatør-stangbyggere, der har solgt deres stænger. Mest kendt er Ib Olsen, som sammen med Bo Hermansen blev kendt for at lave særdeles flotte stænger med meget korte ferruler. Ib er for mange år siden stoppet med at bygge, men Bo er stadig aktiv. Har du været på tørfluetur eller på tur til Slovenien med FFFD, har du sikkert mødt Per Egholm Andersen, en af Bo Hermansens elever, der virkelig har evnerne til at bygge. Jeg kan varmt anbefale at tage en snak med Per og måske prøve en af hans stænger, bare for at blive overbevist om, at splitcane ikke er så tosset endda.

Splitcanestænger behøver ikke være dyre

På en af Dansk Grejsamlerklubs auktioner var jeg for mange år siden heldig at få fingrene i en 7 fods splitcanestang, med forskudt ferrule, det, der af stangbyggere kaldes "staggered ferrule". Princippet skyldes et uheldigt cykelbud og en franskmand ved navn

Charles Ritz og rummer interessante muligheder, som franske Pezon & Michel i rigt mål brugte i deres markedsføring. Den stang jeg købte var nu ikke fransk, men bygget af "CBH", og i mange år var dette mig en gåde, indtil jeg mødte stangbyggeren selv. Det viste sig at han havde købt en klinge i Sverige og monteret den med salg for øje. Stangen er mærket "Gudenå no. 2", og byggeren har selv "Gudenå no. 1". Naturligvis har de to stænger været ved åen sammen. Da stangen ikke var fra en kendt stangbygger eller fabrik, var den af begrænset interesse for samlerne, men det er en virkelig fin fiskestang, der kaster linen, en DT4, med stor autoritet og med god længde. Havde der stået navnet på en berømt bygger på stangen, havde den kostet langt mere end det særdeles lave beløb jeg gav (ca. det samme som en flueline), men det var stangen ikke blevet en bedre fiskestang af.

Alt kommer til den der kan vente

Min seneste investering har en pudsigt historie bag sig. Gennem mange år kendte jeg nu afdøde Ove Nielsen fra Aalborg. Det er nok de færreste under 50 år, der ved hvem Ove var, men han var indehaver af en virksomhed, der solgte sportsudstyr, især til jagt og fiskeri, til forhandlere rundt om i Danmark. Derudover var Ove instruktør i Danmarks Sportsfiskerforbund, og så var han manden, der lærte Preben Torp Jacobsen at fiske med tørflue! En dag i 90'erne tilbød Ove mig at jeg kunne købe en af hans splitcanestænger, en

stang bygget af den svenske stangbygger Kenneth Boström, specielt til Ove. Stangen var 8½ fod lang, med forskudt ferrule og den kastede en lang line, især i Oves hænder. Prisen var ikke urimelig, men vi havde lige købt hus, og der var rigeligt at bruge månedslønnen til, så jeg måtte takke nej. Pludselig, over 20 år senere, dukkede selvsamme stang op på en internetauktion! Det endte naturligvis med at jeg sad og holdt øje med om der var overbud, midt i aftensmaden en fredag i efteråret, men overbuddet kom ikke, så da auktionen sluttede var stangen min. Jeg hentede stangen hurtigst muligt, og i min have kunne jeg glæde mig over hvor smukt den kaster linen. Nu kan det ikke blive forår hurtigt nok!

Til slut

Du undrer dig måske over, at jeg ikke anbefaler en helt kort og let splitcanestang til begynderen. Årsagen er ganske enkelt, at hvis du køber en stang på 6' beregnet til en line klasse 3, så er det en meget speciel stang, du kun vil bruge i særlige tilfælde. Jeg har selv flere splitcanestænger, der er så korte, at de

kun sjældent kommer med til åen. Hvis du virkelig vil fiske med bambus, så køb en stang, der kan bruges til det meste tørfluefiskeri, også der hvor sivene vokser højt. Det vil sige en stang på 7½-8 fod, beregnet til en line klasse 4-5.

I øvrigt har jeg selv været i lære som stangbygger, hos Bo Hermansen. Det er bestemt ikke hans skyld, det kun blev til to hjemmebyggede stænger. Jeg har ikke evnerne til at bygge fluestænger i splitcane, men elsker at fiske med dem. Jeg har gennem årene haft mange modeller gennem hænderne og har her prøvet at videregive mine erfaringer. Jeg har ikke nævnt alle de stænger, jeg har ejet eller prøvet, men det er heller ikke interessant for andre end mig. Er du nysgerrig på en bestemt model, er du velkommen til at kontakte mig; det er dog ikke sikkert jeg kan hjælpe. Husk: Fluestænger skal man fiske med, også dem af bambus ■

Informative hjemmesider:

www.splitcaneinfo.dk/www.splitcaneinfo.com:

Per Egholm Andersens meget omfattende hjemmesider, med artikler, links og kopier af kataloger. Et virkelig godt sted at starte. Siden findes i to udgaver, en dansk og en på engelsk. Du finder mange kataloger over splitcanestænger på splitcaneinfo.com.

Stangbyggere:

Følgende stangbyggere omtales i artiklen, men der findes mange andre fremragende stangbyggere ude i verden:

- Dania Fly Rods, v. Carsten Jørgensen: www.daniaflyrods.com
- Custom Cane Rods, v. Jens Ryhl: www.customcanerods.dk
- Ulf Löfdal: www.bamboorods.se

- Stone Ros Co. v. Dennis Stone: www.stonerodco.com

Litteratur:

Der findes en del bøger om splitcane. De følgende handler ikke om hvordan man laver en splitcanestang, men mere om stænger og stangbyggere samt om at fiske med splitcane:

- Gierach, John; "Fishing Bamboo"
- Engle, Ed; "Splitting Cane"
- Keane, Martin J.; "Classic Rods and Rodmakers"
- Black, George; "Casting a Spell"

På Facebook er der flere splitcane fora man kan være medlem af. Mens Englænderne kalder det splitcane, bruger Amerikanerne ofte betegnelsen Bamboo.